

PEJZAŽI PETRA LUBARDE I JEDAN PSEUDO-DADAIST

Amateri u Paviljonu Cvijete Zuzorić; narodna nošnja na slikama Vs. Volčaneckog

Između prošlogodišnje svoje izložbe i ove današnje u Paviljonu Cvijete Zuzorić, Petar Lubarda je proveo u svome kraju, slikajući planine, šume i ljude oko sebe. Ako je ikada osamljivanje moglo pomoći umetniku da se bolje saživi sa umetnošću i da je iz osnova prožme svojom ličnošću, to je pomoglo ovom mladome umetniku. Posle onih slika jasne i svetle koloristike, izloženih prošle godine, došao je današnji niz pejzaža izvanredno dramatično viđenih: duboko uzbudljive perspektive grdih planinskih visija sa turobnim nebima i osenčenim klisurama. Lubarda ume da gleda u prirodu kao najpatetičniju dramu; boje se tada povezuju dubokom simfoničnošću i linije crteža postaju zamršene i teške. Do takvih pretstava on dolazi izvorno, izvlačeći iz sebe tačno ono što je osetio kada se našao sam pred veličinom prirode; onako kako su dolazili do njih renesansni majstori u Toskani ili Španiji. U pozadini tadašnjih portreta vide se slični pejzaži, na kojima su planine i reke povezane ridom izmaglicom i zelenom biljnom kadifom, pod nebom teškim od oblaka natopljenih svetlošću.

Kroz takvo slikarsko nadahnuće, kroz poetizirano doživljavanje rodnoga kraja, Lubarda je proveo moderni slikarski zanat. Kolorističko izgrađivanje slike u smislu velikih francuskih plenerista od Kurbea do Sezana, ispredanje slikarskih vrednosti po jednom jedinom kolorističkom planu, makoliko iza ovoga bilo perspektivnih dubina. Lepota slikanja kod njega je od onoga istog roda od koga je i Milunovićevo, na primer, vrlo oplemenjeno, ispunjeno do vrha čistom kolorističkom materijom, puno kao uzrelo voće.

U predele, Lubarda je slikao i njihove stanovnike. Portreti Crnogoraca su puni karaktera, radeni iz "jednoga komada", kao odrezana kost, krvava i crvena, sirova i nesavršena u svojoj krepkosti.

Još suroviji u svome slikanju je Radovan Kobliška (Ratnički dom). Lišavajući se četke i špahne, on boju postavlja na platno direktno, u jednom oporom tonu koji nije bez izvesne jačine i odlučnosti. Kad se ostavi po strani urođena ili namerna brutalnost pri obrazovanju slikarskog izraza očito je onda da tom izrazu nedostaje sadržina. Umetnik nije sasvim svestan onoga što namerava da izrazi. Katkada takvom brutalnošću uspe da naslika jednu izvanrednu mrtvu prirodu opore i teške materije a katkad jedva dode i do najspoljnijeg slikarskog kazivanja. Iza zanimljivoga naziva "impresivni dadaista", koji je, ne zna se tačno zašto, slikar sebi izabrao, ne krije se ni impresionizam ni dadaizam; ni pojedinačno, ni udruženi. Nesumnjivo je samo da ovaj čovek, sa malim brojem elemenata kojima raspolaže, traži neki izraz koji bi bio isto toliko rečit koliko i neposredan.

Pored ove dve izložbe u Beogradu su otvorene još dve. Jedna je izložba amatera u Umetničkom paviljonu i druga ruskoga slikara Vsevoloda Volčanskog u sali Novoga univerziteta.